AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	4 februari 2025	**Behandelend ambtenaar**	M. Visser
Datum agendering	13 maart 2025	**E-mailadres**	m.visser@waadhoeke.nl
Onderwerp	Academie van Franeker	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	M. Waanders		

Samenvatting

De Academie van Franeker heeft zich in 7 jaar ontwikkeld tot een organisatie met een gevarieerd aanbod van activiteiten waaronder publiekscolleges en de junioracademie maar ook als (vraaggestuurde) projectorganisatie. Om op deze weg door te kunnen gaan is beroepsmatige ondersteuning nodig. Ze vraagt de gemeente daarom om de subsidie voor 2025 met € 95.000 te verhogen.

Voorstel

1. De Academie van Franeker voor 2025 een subsidie te verlenen van € 125.000, dit voor de uitvoering van haar beleidsplan 2024-2028
2. Dit bedrag te dekken vanuit het budget Overige cultuur (€ 30.000) en het budget Ontwikkellijnen (€ 95.000)
3. Voor de subsidiebijdrage na 2025 € 95.000 mee te nemen in de kadernota 2026-2029 voor respectievelijk 2026 en 2027
4. Vanaf 2028 een subsidiebijdrage in de kadernota 2026-2029 mee te nemen van € 50.000

Aanleiding
Het college heeft de subsidieaanvraag 2025 van de Academie van Franeker ontvangen. Waar de Academie de afgelopen periode een jaarlijkse subsidie ontving van € 30.000, vraagt ze voor 2025 een subsidie van € 125.000. De Academie geeft in een toelichting op de aanvraag aan dat de verhoging van € 95.000 bedoeld is *"om (structurele) beroepsmatige ondersteuning in te kunnen zetten voor noodzakelijke doorontwikkeling van de Academie."*
Inherent hieraan is dat de hoogte van deze aanvraag zal doorwerken in de subsidieaanvragen voor de periode vanaf 2026. Daarom legt het college deze aanvraag aan u voor.

Doorontwikkeling vraagt om beroepsmatige ondersteuning
In 2017 is de Academie van Franeker opgericht, met als founding fathers de gemeente Franekeradeel, de Protestantse gemeente Franeker en Rijksuniversiteit Groningen. Inmiddels zijn we ruim 7 jaar verder, heeft de Academie een eigen onderkomen in de Botniastins (Franeker) en is er een gevarieerd aanbod van activiteiten waaronder publiekscolleges en de junioracademie. Daarnaast ontwikkelt de Academie zich als (vraaggestuurde) projectorganisatie, onder meer op het vlak van verziltingsonderzoek en de koppeling tussen onderwijs en de lokale arbeidsmarkt.

In haar, in december 2023, vastgestelde beleidsplan geeft de Academie aan wat haar beleidsvoornemens en ambities voor 2024-2028 zijn en kijkt ze terug op de afgelopen periode. Ze constateert dat met de doorontwikkeling van de Academie ze deels uit haar vrijwilligersjasje groeit. Doorgaan op de ingeslagen weg vraagt om beroepsmatige ondersteuning om de continuïteit, resultaten/kwaliteit en partnerschap te kunnen waarborgen.
Concreet wil de Academie één of meer beroepskrachten inzetten voor overleg en afstemming met externe belangenhouders, voor continuïteit in sturing op realisatie van het beleidsplan, voor vrijwilligersmanagement en voor continuïteit in dienstverlening aan derden.

Onderzoek
Gezien het ambitieuze beleidsplan 2024-2028 in combinatie met de (structurele) subsidieaanvraag voor beroepsmatige ondersteuning heeft het college in samenspraak met de Academie een externe beoordeling laten doen naar de aanvraag van de Academie. Dit in relatie tot de gewenste resultaten en wat dit in organisatorisch en financieel opzicht betekent.

Rapport
De uitkomsten van de externe beoordeling zijn gevat in een rapport (zie bijlage 3) en besproken met de Academie. Het college en de Academie kunnen zich beide vinden in de conclusies van het rapport. Maar het college oordeelt anders over het moment waarop de gevraagde extra subsidie kan worden afgebouwd.
Daarbij verwacht het college dat het huidige bestuur, redelijkerwijs, deze periode aanblijft om uitvoering te geven aan het beleidsplan 2024-2028 en met haar opgedane ervaring en expertise de ideale sparringpartner te zijn voor de aan te trekken beroepskracht.

Conclusies en bevindingen
Deze zijn in het rapport uitgewerkt in drie scenario's: uitblijven, deels realiseren en volledig realiseren van beroepsmatige ondersteuning.
Het rapport geeft aan dat het scenario 'niet realiseren' leidt tot bijstelling van ambities en een op langere termijn onzekere toekomst van de Academie.

Met het scenario ‘deels realiseren’ is de toekomst van de Academie weliswaar zekerder, maar ambities zullen eveneens afgeschaald moeten worden. Het scenario ‘realiseren’ tenslotte biedt de meeste waarborg dat ambities en toekomstbestendigheid van de Academie bereikt worden.

Het advies aan de gemeente is om de subsidie aan de Academie met ingang van 2025 op een zodanig niveau vast te stellen dat het scenario ‘realiseren’ uitgevoerd kan worden.
Daarbij geeft het rapport als advies om hieraan voor de Academie de inspanningsverplichting te verbinden dat zij uiterlijk in 2028 zodanige andere inkomsten heeft dat de subsidie daarna met 25% verlaagd kan worden.

Beoogd (meetbaar) effect
- De Academie geeft in 2025 uitvoering aan haar beleidsplan 2024-2028.
- De Academie zet vanaf 2025 een beroepskracht in om de organisatie te ondersteunen op het vlak van vrijwilligersbeleid, relatiebeheer en projecten.
- In de kadernota wordt hiervoor extra geld, met afbouw, opgenomen.

Motivering

1.1 De Academie van Franeker draagt bij aan de gemeentelijke ambities van Waadhoeke

Kort geschetst draagt de Academie bij aan de gemeentelijke doelen op het vlak van cultuur, recreatie & toerisme, economie en onderwijs.
Zo raakt de inzet van de Academie de historie van Franeker en maakt middels het thema wetenschap verbinding met het heden en de toekomst. Ze geeft profiel aan de branding ‘Franeker, historische Academiestad’. Ook zorgt ze samen met Museum Martena en het Planetarium voor thematische samenhang op het vlak van historie, cultuur en wetenschap. Op het vlak van educatie organiseert ze publiekscolleges met voor Waadhoeke relevante thema’s. Er is samenwerking met het basisonderwijs, een jaarlijkse wetenschapsdag voor de jeugd en ze heeft een rol bij de verbinding tussen het (beroeps)onderwijs en lokale arbeidsmarkt.
Zie ook bijlage 2 van het rapport over het publiek belang van de Academie van Franeker.

1.2 De Academie groeit uit haar vrijwilligersjasje

Het rapport concludeert dat de Academie op een kantelpunt staat. Na een fase van pionieren met focus op huisvesting, opbouwen netwerk en ontwikkeling activiteitenaanbod zit de Academie nu in een fase van doorontwikkeling, uitbouwen en verstevigen. Daarbij behoeft de interne organisatie de nodige aandacht en nu er meer met derden wordt samengewerkt vragen presentie, kwaliteit en communicatie de nodige aandacht.

1.3 Er is een zorgvuldige afweging gemaakt

Om te komen tot dit advies zijn meerdere gesprekken met de Academie gevoerd en is de aanvraag, op initiatief van de gemeente, extern getoetst.

2.1 Er is deels structureel budget

Binnen de begroting is jaarlijks een bedrag van € 30.000 specifiek beschikbaar voor de Academie van Franeker.

2.2 Er is aanvullend incidenteel budget

Binnen de begroting is een jaarlijks budget beschikbaar voor het aanjagen van

ontwikkelingen die raken aan het gemeentelijk programma Ontwikkelperspectief. Bedoeld voor het aanjagen van unieke en onderscheidende ontwikkelopgaven. De activiteiten van de Academie van Franeker passen daarbinnen, zie ook nota herijking Ontwikkelperspectief. Het budget is niet bedoeld voor het dekken van structurele opgaven, wel voor het aanjagen ervan.

3.1 / 4.1 In de kadernota vindt de integrale afweging van de financiële (on)mogelijkheden plaats
De aanvraag van de Academie betreft het jaar 2025. Echter, de inzet van een beroepskracht heeft een structureel karakter.

3.2 De Academie krijgt drie jaar de maximale ruimte voor doorontwikkeling
Een positief besluit op dit advies en een extra subsidiebijdrage van € 95.000 voor 2026 en 2027 geeft de Academie het gevraagde comfort om met de inzet van een beroepskracht de doorontwikkeling van de Academie vorm en inhoud te geven. Aangezien de Academie al even bezig is verwacht het college dat de Academie in 3 jaar tijd moet kunnen uitgroeien tot een gedegen projectorganisatie met een stevige positie binnen het netwerk van zowel de academische wereld als het regionale onderwijsveld en de regionale arbeidsmarkt. De Academie zou na die periode, vanaf 2028, dan ook financieel zelfstandiger moeten kunnen opereren en minder gemeentelijke steun nodig hebben (zie 4.2).

4.2 Hiermee wijken we af van het rapport
Het college deelt de mening uit het rapport dat de Academie financieel te afhankelijk van de gemeente is. Volgens het rapport moet het Academiebestuur ervoor zorgen dat de gemeentelijke subsidie vanaf 2029 met 25% kan afnemen.
Het college verwacht een stevige inzet van de Academie (én haar partners) wat er in moet resulteren dat de subsidie voor de beroepskracht vanaf 2028 afgebouwd kan worden naar € 50.000 (36%).

<u>Kanttekeningen/risico's</u>

1. *Verbetering partnerschap met de RuG/Campus Fryslân*

Het partnerschap van de Academie met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) is de afgelopen periode verwaterd terwijl de RuG één van de founding fathers van de Academie is, met daarbij de verwachting dat deze zou zorgen voor draagvlak en commitment vanuit de academische wereld.
Een (vernieuwde) relatie met de RuG/Campus Fryslân nemen we dan ook mee als prioriteit in de te maken jaarlijkse uitvoeringsovereenkomst tussen Academie en gemeente.
Nb: Op dit punt heeft de Academie aangegeven inmiddels in overleg te zijn met de nieuwe directie van Campus Fryslân.

2. *Bij kadernota geen geld voor verlenging*

Dat zou betekenen dat de inzet van een beroepskracht tot één jaar, 2025, beperkt blijft. De vraag is in hoeverre die inzet dan rendement oplevert.

Alternatieven

1. U kunt ervoor kiezen om de aanvraag van de Academie die betrekking heeft op de beroepskracht af te wijzen. Dit betekent dat de Academie voor 2025 de reguliere subsidie van € 30.000 krijgt. In dat geval zal de Academie haar ambities moeten bijstellen en de organisatie en

daarmee haar aanbod van basisactiviteiten moeten afschalen naar een niveau dat als vrijwilligersorganisatie nog te managen is.
De ingezette ontwikkeling naar een meer vraaggerichte dan wel projectorganisatie zal dan niet gecontinueerd kunnen worden. (dit scenario wordt ook behandeld in het rapport, zie pagina 23)

2. U kunt er ook voor kiezen om een lager bedrag toe te kennen in plaats van de gevraagde extra € 95.000. In dat geval zal de Academie keuzes moeten maken waar de beroepsmatige ondersteuning voor wordt ingezet. De verwachting is dat dit dan wordt ingezet voor het vrijwilligersbeleid en relatiebeheer met de focus op de aanbodgerichte basisactiviteiten. Dit zal ten koste gaan van de ontwikkeling van vraaggerichte projectactiviteiten. Het rapport zegt daarover: “Dit scenario leidt niet onmiddellijk tot een andere positionering van de Academie, wel tot het terugbrengen van projectactiviteiten in coproductie: niet alles kan en zeker niet tegelijk. Dit resulteert mogelijk in minder koppelmogelijkheden tussen basisactiviteiten en projectactiviteiten én tot bijstelling van verwachtingen bij (huidige) samenwerkingspartners.” (zie rapport: pagina 23 en het afwegingskader op pagina 24).

Vervolg
De Academie wordt geïnformeerd over uw besluit.
Op basis van het raadsbesluit wordt een beschikking opgesteld en in samenspraak met de Academie wordt er vanaf 2025 een jaarlijkse uitvoeringsovereenkomst opgesteld. Waarin onder meer de doelen en verwachte resultaten voor betreffende jaar komen te staan.
Om samen vinger aan de pols te houden vindt er elk jaar een ambtelijk voortgangsoverleg en bestuurlijk overleg tussen gemeente en Academie plaats.
Als besloten wordt om de subsidie aan de Academie structureel te verhogen volgt in 2027 een uitgebreide evaluatie. Deze evaluatie moet richting geven aan een besluit over de gemeentelijke subsidie aan de Academie voor de periode vanaf 2029.

De Academie heeft aangegeven zelf contact met de gemeenteraad op te nemen om haar plannen toe te lichten. Hiervoor is een bijeenkomst gepland op 6 maart 2025.

Participatie
Niet van toepassing.

Financiën
De subsidieaanvraag 2025 van de Academie betreft een bedrag van € 125.000.

Binnen de gemeentelijke begroting is jaarlijks € 30.000 beschikbaar voor de Academie.
Het bedrag van € 95.000 (€ 125.000 - € 30.000) wordt gedekt vanuit het budget Ontwikkellijnen.

De raad neemt op 10 juli 2025 een besluit over de kadernota 2026-2029.

Bijlagen
Bijlage 1: subsidieaanvraag Academie van Franeker 2025
Bijlage 2: toelichting op de subsidieaanvraag
Bijlage 3: onderzoeksrapport beroepsmatige versterking Academie van Franeker

Bijlage 4: beleidsplan Academie van Franeker 2025-2028

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2024-139239

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 28 januari 2025;

B E S L U I T

1. De Academie van Franeker voor 2025 een subsidie te verlenen van € 125.000, dit voor de uitvoering van haar beleidsplan 2024-2028
2. Dit bedrag te dekken vanuit het budget Overige cultuur (€ 30.000) en het budget Ontwikkellijnen (€ 95.000)
3. Voor de subsidiebijdrage na 2025 € 95.000 mee te nemen in de kadernota 2026-2029 voor respectievelijk 2026 en 2027
4. Vanaf 2028 een subsidiebijdrage in de kadernota 2026-2029 mee te nemen van € 50.000

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 13 maart 2025,

Signed By: Weiland, Adrie <raadslid.weiland@waadhoeke.nl>
17/03/2025 15:25:50 CET , voorzitter
ID: 33f1cd41-e0bd-4d83-8e1e-150faacb8b6b
Auth: Scribble

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
17/03/2025 15:06:29 CET , griffier
ID: 33f1cd41-e0bd-4d83-8e1e-150faacb8b6b
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.